

kwiecień, 2021 r.

Nowe wyjaśnienia Prezesa UOKiK w zakresie zasad karania za praktyki ograniczające konkurencję

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów opublikował w dniu 31 marca 2021r. wyjaśnienia dotyczące ustalania wysokości kar pieniężnych dla przedsiębiorców w sprawach związanych z naruszeniem zakazu praktyk ograniczających konkurencję, w których uzasadnienie zarzutów przedstawiono po 5 kwietnia 2021 r. (dalej: „Wyjaśnienia”).

Wydane przez Prezesa UOKiK Wyjaśnienia mają na celu zwiększenie przejrzystości działań Urzędu, przy czym nie mają one charakteru prawnie wiążącego. Prezes UOKiK zapowiada jednak, że będą one wykorzystywane przez niego przy ustalaniu wysokości nakładanych kar.

Zgodnie z art. 106 Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 16 lutego 2007 r., Dz.U. z 2021 r. poz. 275, (dalej u.o.k.k) maksymalna kara pieniężna, jaka może zostać nałożona na przedsiębiorcę przez Prezesa UOKiK nie może przekroczyć 10 % obrotu osiągniętego przez tego przedsiębiorcę w roku poprzedzającym nałożenie kary.

Zgodnie z treścią Wyjaśnień na wysokość kary będzie miał wpływ stopień naruszenia,

o którym zadecydują okoliczności podzielone na trzy grupy dotyczące kolejno: (i) natury naruszenia; (ii) specyfiki rynku, na którym doszło do naruszenia oraz wpływu naruszenia na rynek; (iii) działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia.

W zakresie natury naruszenia, Prezes UOKiK wyróżnia trzy rodzaje naruszeń łącząc je z różnymi zakresami wyjściowej wysokości kary, która w przypadku naruszeń:

(i) bardzo poważnych polegających w szczególności na dokonywaniu ustaleń między konkurentami, mających na celu lub prowadzących do eliminacji konkurencji na rynku – powinna się wahać się od 1%, do 3% obrotu;

(ii) poważnych m.in. polegających na dokonywaniu ustaleń co do cen lub ograniczania możliwości sprzedaży pasywnej – gdzie powinna ona wynosić od 0,2%, jednak mniej niż 1% obrotu;

(iii) pozostałych tj. innych niż uznane za bardzo poważne lub poważne – gdzie wstępna wysokość kary powinna wynieść od 0,01%, jednak mniej niż 0,2% obrotu;

- osiągniętego przez przedsiębiorcę w roku poprzedzającym wydanie decyzji.

Co istotne, Prezes UOKiK zastrzega w Wyjaśnieniach, że kierując się oceną okoliczności sprawy, może zdecydować, że natura konkretnego naruszenia pozwala na zakwalifikowanie go jako innego rodzaju naruszenia, niż wynikałoby to z prostego zastosowania opisanych przez niego reguł.

Kolejno, zgodnie z Wyjaśnieniami, mają być brane pod uwagę specyfika rynku i działalności przedsiębiorcy oraz skutki rynkowe naruszenia. Im większe potencjalne natężenie negatywnych skutków związanych z naruszeniem lub im wyższe korzyści może czerpać z niego przedsiębiorca, tym wyższa może zostać nałożona kara.

W tym zakresie Prezes UOKiK będzie brał pod uwagę m.in.:

- charakterystykę produktu oraz jego odbiorców, w tym to czy produkt jest nadzwyczaj istotny dla szczególnie

wrażliwych odbiorców, np. produkty, z których odbiorca nie może choćby czasowo zrezygnować (m.in. niektóre leki), jak również znaczenie produktu dla innych sektorów gospodarki;

- charakterystykę rynku – w tym strukturę, bariery wejścia oraz potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy;

- nieodwracalność lub trudną odwracalność skutków naruszenia.

Wskazane wyżej okoliczności mogą doprowadzić Prezesa UOKiK do zwiększenia wyjściowej wysokości kary, (ustalonej wcześniej na podstawie analizy natury naruszenia) maksymalnie o 50%, bądź zmniejszenia jej o 90%. Tak ustalona wysokość kary określona jest w Wyjaśnieniach jako kwota bazowa, na podstawie której następuje dalsze ustalanie wysokości kary, według kolejnych kryteriów.

Pozostałymi okolicznościami, jakie zgodnie z Wyjaśnieniami, mają mieć wpływ na wysokość kary są:

- okres naruszenia - w odniesieniu do naruszeń trwających dłużej niż rok kwota bazowa ma zostać pomnożona przez liczbę (pełnych) lat uczestnictwa przedsiębiorcy w naruszeniu. Równocześnie jeżeli w ostatnim rozpoczętym roku naruszenia czas uczestnictwa w naruszeniu będzie wynosił więcej niż 6 miesięcy, to Prezes UOKiK powiększy mnożnik o 0,5;

- okoliczności łagodzące i obciążające – które będą oceniane łącznie; przy czym katalog okoliczności łagodzących jest otwarty (należą do niego m.in. dobrowolne usunięcie skutków naruszenia), natomiast okoliczności obciążających – zamknięty (wśród nich wymienia się m.in. rolę lidera lub inicjatora porozumienia ograniczającego konkurencję). W oparciu o ww. okoliczności ustalony na wcześniejszym etapie analizy wymiar kary może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu maksymalnie o 50%.

Wyjaśnienia zakończono zastrzeżeniem, że Prezes UOKiK w każdym przypadku bada, czy w jego ocenie wymierzona kara jest adekwatna w odniesieniu do danej sprawy, tj. czy nie występują nadzwyczajne okoliczności przemawiające za jej mniejszym wymiarem, bądź czy charakter naruszenia nie wymaga nałożenia wyższej kary, mogąc zmienić jej wysokość.

Komentarz DBS:

Zgodnie z informacją ze strony Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Wyjaśnienia dostosowano do specyfiki bieżących spraw podejmowanych przez Urząd, tj. większej ilości spraw prowadzonych przeciwko dużym podmiotom, a także postępowań w sprawach poważnych i długotrwałych naruszeń.

Okres naruszenia, który podlega analizie podczas nakładania sankcji, będzie wpływał na wysokość kary w większym stopniu, niż to miało miejsce dotychczas. Zmiana w tym zakresie zasadniczo powinna przyczynić się do ustalenia mechanizmu określania wysokości kary, który zapewni również jej proporcjonalność w odniesieniu do długotrwałości naruszenia.

Nie można jednak pominąć milczeniem faktu, że w Wyjaśnieniach zawarto otwarty katalog sytuacji, w których Prezes UOKiK może arbitralnie zmienić wysokość kary ustalonej zgodnie z Wyjaśnieniami. Powyższe podważa założony pierwotnie cel publikacji Wyjaśnień, jakim miało być zapewnienie większej przejrzystości w zakresie ustalania wysokości kar, jaki miał przyświecać Prezesowi UOKiK.

*Joanna Mączko, radca prawny
Paulina Tempieńska, prawnik*